

KOLOZSVÁRI KÖZLÖNY

SZERKESZTŐI SZÁLLÁS:
Piacsor 452 szám alatt.

Megjelen a lap hetenkint négyszer u. m. v. szombat, kedden, csütörtökön és szombaton.
Ara évnegyedre 3 ft. o. 6. Hirdetési ár: négyhasábos sorért először 7 kr., másodszor 6 kr., harmadszor 5 kr. krajczár osztrák ért. s minden hirdetés után 30 kr. bélyegdíj. Előfizetés s hirdetés a kiadó-hivatalnál kezeltetik.

KIADÓ-HIVATAL:
Középutca, STEIN J. könyvkereskedése.

Kolozsvár, május 2-án 1862.

(D) A bécsi journalistikában közelebből némi élénkséget okozott azon hír, mely szerint egy e hó 25-kén a császár elnöksége alatt tartott miniszteri ülésben a miniszteri felelősség elve elfogadtatott volna. Ezen hírszerint az államtanács megnyitására évünnepeknél egy az államminiszterhez intézett császári kézirat fogna megjelenni, melyben kellenne jelentve, hogy a császári kormány a miniszteriumnak az államtanács iránybani felelősségét, mint az alkotmány természetes következményét ismeri el, s ezen eszmének alkotmányos uton (t. i. az összes államtanács útján) törvénynyé szentesítésére fog működni.

A „Presse“ azt hirdeti, hogy ezen hír az államtanács tagjai közt rendkívüli lelkesedést gerjesztett, s azt hiszi e lap, hogy ezáltal a miniszterium és a pénzügyi bizottmány töredéke közt az államadósság ellenőrzésének kérdésében fölmerült véleménykülönbség azonnal el fog enyészni, mert ezen töredék csak azért kívánt szigorú határozatokat, mert a miniszteri felelősségben létező ellenőrséget más-képen föl nem találhatta. Ha azonban ezen felelősség jogérvényesen ki mondatik, akkor ezen ellenőrködési határozatok fontossága önként elenyésznek.

Mig azonban a „Presse“ magát ezen remények arany bölcsejében ringatja, a „Vaterland“ kérdés alá hozza ezen egész hír valódiságát; más lapok pedig már azon szándékban, hogy ezen felelősség csak a kiegészített államtanács tárgyalásai után válhatik alaptörvénynyé, annak ad graecas calendas halasztását látják, miután az államtanács kiegészítésére nézve a magyar királyság még most sem látszik kedvezőbben hangolva lenni, sőt cseh és lengyel lapok már oly ajánlatokat kezdenek tenni, hogy a lengyel s cseh tagok is vonuljanak vissza.

Atlátják azt, hogy a miniszteri felelősség törvényének szerkesztésére a február 26-iki eszmék körén belül a kisebb körű államtanács nem elégséges, s miután annak teljességtelére nézve a régi nehézségek még mind állanak, hogy e nehézségeknek mikor lehet vége, azt előre senki be nem láthatja, azonban azt is belátják, hogy a miniszteri felelősség elvének kimondása által Ausztria örökös tartományai feltűnő elvi vívmányhoz jutnának.

Talán ezen hír is befolyással volt az államtanács pénzügyi bizottmányánál azon feltűnő nézetfordulatra, melyet a nemzeti bankkal projectált egyezkedés kérdésében most kezd kitűntetni.

A bizottmány első nyilatkozataiban általában elvileg ellene volt a bankkal való kiegyezkedésnek, most azonban ezen nézetet megváltoztatta, és csak az egyezkedés föltételeinek változtatásával kíván foglalkozni.

Sokan azt hiszik, hogy ez csak ildomossági ürügy, de a bizottmány ezen uton is a kívánt célra törekszik, úgy szabályozván a feltételeket, hogy a bank azokat magára nézve kedvezőtlennek látván el ne fogadhasssa.

Gondolkoznak azon is, hogy a privilegiumot csak öt évre hosszabbítsák meg, hogy így a közös birodalom azon országai, melyek az államtanácsban most részt nem vesznek, ne essenek hozzájárulásuk nélkül oly kötelezettség alá, melynek tartama e folyó századdal van összekötve.

Alkalmassint a bank kiváltsága csakugyan nem fog eltöröltetni, habár ezen intézet nagyon terheli az állam pénzügyosonyait, de a rögtönös államszükségek nagy erőt adnak a nemzeti bank érdekeinek, s a pénzügyminiszteri terv helyébe a bizottmány nem volt képes ekkorig mást és célszerűbbet állítani fel.

Könnyíteni kívánnak ugyan az állam deficitjén, s híre jár, hogy néhány ezer egyénnel a roppant nagy hadsereg száma apasztatni fog. 16 ezer ember elbocsátásáról s pár ezer ló eladásáról van szó. Csak egy csepp ugyan ez, mely a népes osztrák hadseregből kivétetik, és mégis általa nyolcz millió forint van meggazdálkodva, akkora összeg a mennyire megy Erdély összes direct adója. Ebből látható, mily roppant kiadásba kerül egy nagy hadsereg tartása, melyből csak 16 ezer elbocsátása egy ország összes

direct adóját kiméli meg egyéb kiadásokra; innen látható, hogy mi Európa csaknem minden államainak terhes betegsége s könnyen képzelhető hová jut az emberiség, ha e fegyverzett békének még vagy egy évtizedig el kell tartania.

Egyik állam a másik által látván fenyegetve magát, nem kevesbitheti véderejét és ezen megtörhetlen feszült állapot folytatás sorvasztja az államok pénzügyét, s fölvaszt nehezebb tartozásokat gördít az állampolgárok vállaira éppen akkor, midőn évtizedes nyomasztó állapot terhei alatt kimerülve, minden állampolgár éppen adójának könnyebbitésére várna. A min azonban a mi keveset is csupán a népek és trónok egyetértése, ezáltal a közigazgatás, törvénykezés olcsóbbá tétele és a hadsereg létszámának lényeges apasztása lehet képes könnyíteni.

Hogy mikor jön el ezen idő, ahoz hozzá vetni nem lehet; még a mely államok belügyeikkel tisztában vannak is, még azoknak pénzügyosonyát is nyomja a külügyek folytonos bizonytalansága, azon sok égető kérdést, mely keleten és nyugaton foly, az amerikai polgárháboru is nem kevésbé terhesíti, mely a legfőbb kereskedelmi cikkek régi biztos forgalmát folyvást gátolja.

Igy Európa nem él arcadiái boldog napokat, s benne éppen Ausztria oly központot áll, hogy minden kelő mozgalom által csaknem közvetlenül érintkeztetik.

A felelős magyarminiszterium jogi előzménye.

Ezen kérdés történelmi ismertetése érdekében a „Magyarország“ idei 98-ik száma a következő érdekes cikket hozza:

Miután lapunk 72-ik számában ismertetett az 1790 ki országgyűlésnek azon egyhangulag elfogadott törvényjavaslatából, melyben az országos, nemzeti kormánynak az országgyűlés iránti felelőssége megállapított, alkalmunk volt látni, hogy a nemzeti, független kormány és annak felelőssége nem az 1848-ki események által kidereszkolt új, nyolczszázados alkotmányunkban idegen intézmény: nem lesz értékelten amaz országgyűlés választmányainak e tekintetben hangulatával határozataival is megismerkedni. E választmányok az ország felosztása szerint valánakalkotva. Így a Tiszán inneni és azon túli kerületek követeli 1790 ki jul. 24-kén a következő pontokban állapotának meg a tárgyat illetőleg:

1. Az ország főtanácsa három célból véleményeztetik felállítandónak:

a) hogy folytonosan öröködjék, nehogy az ország alkotmánya valamiben megsértessék;

b) mert világos és tiszta törvények, nevezetesen az 1608-ki 18-ik törvény által az rendeltetik, hogy a királynak az országból távollétekor a nádor a magyar tanácsal kormányozza az országot;

c) hogy a király akár jelen van az országban, akár nincs, az ország biztonságát, és a külsőkellet érintkezést illető dolgokban e tanács tanácsával éljen.

Ezekből tehát következők:

2. Hogy valamennyi királyi parancs e tanács útján közöltessék a többi országos dicasteriumokkal, azon parancsok pedig miket a tanács el nem fogadhatóknak vél, a megyékkel közlendők az el nem fogadás okaival együtt.

3. Hogy semmi végrehajtó hatóság a királyi parancsokat ne teljesítse, míg a tanács ellenjegyzését azokon nem látja.

4. Hogy a hatóságok jelentéseiket, e tanács útján terjesszék a király eleibe.

5. Hogy a királyt, ha távol van, e tanács helyettesítse, a törvények által megállapított ügyeket véglegesen eldöntse és a végrehajtó hatóságok által végrehajtsa, a királynak csak az eldöntötték jegyzőkönyvét tartozván bemutatni. A kegyelmezési ügyek azonban mindig a királyi fölségnek fűrtartandók.

6. Mind ez ügyekben azonban hatásköre csupán a törvények és az alkotmány végrehajtására szorítkozik, a honnan magától következik, hogy semmi joga sincs valamit újítani, vagy újat rendelni.

7. Hogy az országgyűlésnek felelős, melynek joga van a tanácsot arra szorítani, hogy tetteiről és cselekedeteiről számot adjon, valamint azon esetben, ha az vagy tagjaiban, vagy együttesen kötelességét nem teljesítette, a büntény foka szerint megbüntetni.

A Dunán inneni és túli kerületek pedig ezekben központosítják véleményüket:

1. §. Miután az ugynevezett helytartó tanács eredeti intézményének módjától és céljától annyira eltért, hogy nemcsak semmiféle védelmet nem nyújt a törvényekre nézve, hanem inkább ezeknek tiprására és a haza felforgatására célzó eszközöké vált, egyhangulag azt határozzák a karok és rendek, hogy az eltöröltnek nyilvánított helytartótanács helyébe, a közboldogság előmozdítása végett, még ez or-

szággyűlés tartama alatt más országos nemzeti főtanács állításuk fel,

2. §. E nemzeti tanácsot a nádor, vagy annak törvényes megakadályoztatása esetében az országbíró, vagy ennek hasonló akadályoztatásában más, a méltóságban utána következőknek elnöksége alatt képezendi: az esztergarmi primás és más négy megyés püspök, Horváthország bánja, Erdély vajdája, a tárnok, kincstárnok, koronaőr és más 40 tanácsnok és 20 titkok, kiket most ugyan a megyék kihallgatása mellett az országgyűlés, azután pedig az ország és kapesolt részek megyei fognak az e célra kitűzendő modorban választani.

4. §. A tanács tagjai három évig kötelesek e hivatalt viselni, különben hat évre választatnak.

9. §. a) nullum rescriptum regium, nulla resolutio regia, aut decretum vel mandatum ad quasvis Regni et partium adnexarum ac Deo juvante adnectendum jurisdictionis sive Ecclesiasticas, sive politicas seu ad Consilium Bellicum hungaricum, Districtum item separatas portás habentem ac liberar regiasque et montanas Civitates per suam Regiam Majestatem dimitti poterunt, aliter, nisi via summi bujus senatus, cujus partium est invigillare, ne per privatas Regias dispositiones legibus regni derogetur, Regales nihilominus literae convocationem Comitiorum insinuant in casibus extraordinariis in Diplomate attactis posthac etiam ex Cancellaria Hungarico-aulica, non secus gratiales quoque resolutiones, Bonorum item et privilegiorum collationes expediendae veniant.

13. §. Mind maga a főtanács együtttréve, mind pedig annak egyes tagjai az országgyűlésnek felelősök, cui senatum ad reddendam rationem actuum et factorum suorum stringendi, eumque si quo pacto officio suo defuisse comperit, sive in membris, sive in corpore pro ratione delicti puniendi imo totum etiam Senatum dissolvendi jus competit.

Ha már meggondoljuk, hogy az 1790-ki országgyűlés követeli illető megyéjék utasításával valának ellátva, ki fogja tagadni merni, hogy a magyar független, felelős kormány eszméje már akkor nem lett volna az egész ország közhojajása?

De talán valaki azt fogja mondani, hogy ez intézkedési javaslat a had- és pénzügyet érintetlenül hagyta?

Lássuk közelebb.

Ellenzék és loyaltás.

Ezen ezim alatt a „Stürgöy“ következő cikket hoz: A „Donau Zeitung“ vasárnapi leaderje pénteki prédikatio midazon eretneknek, hitetlennek, s bűnösök ellen a Lajthán tul és innen, kik a februári alkotmánynak, egy évi nagszeri eredményei után sem tudnak büszkeséges vonzalmat szentelni. Ezen megrögzött gonoszok aztán még a trón iránti loyaltással is mernek kérkedni, mely pedig oly kétségtelen monopoliuma a „D. Z.“-nak, mint akár csak a dohánymonopol kizárólag a kincstár illeti.

Érveket ugyan, mikkel a „D. Ztg.“ államboldogító tanait e makacs ellenzék rábeszélhesse, nem veszteget de egyet is. Hanem kiesvén egy kicsit alkotmányos szerepéből, szóról szóra mint oct. 20. előtt tévé, a legfelsőbb akarat leplebe takarja éppen a miniszteri felelősség életbeléptének küszöbén mind azt, a mi történik és nem történik.

Hiába, a liberalis szójátékok tágas köpenye alól minden lépésnél kilátszik a ló lába. Igaz, hogy kényelmetlen az ellenzék; sőt megengedjük, hogy az alkotmányon kívül álló, az alkotmány ellen forduló ellenzék meg nem tűrhető.

De csak a létező, élő alkotmány elleni ellenzék ellen van alkotmányos kormánynak kivételes joga. A „D. Ztg.“ alkotmánya azonban még nem létez és az ellene intézett ellenzék éppen azon sokak által osztott meggyőződésen alapul, hogy az — létre nem jöhet; hogy az nem életképes.

Ez nagy különbség.

Az ausztriai birodalom mai helyzete nem normalis; alakulásban van minden; kísérlet minden. Ha már az ily viszonyok közt elkerülhetlen fluctuatio által kormányra jutott valamely elv és nézet magát jogosítva hiszi, illoyalisnak nyilvánítani, s mint ilyet üldözni a más nézetleket: — az esetben oly irtási múltét venné kezdetét, mely Ausztriát mabolnap néptelené tenné, s mely csak a vörös és fehér rózsá harezaitban birna praecedenssel.

A „D. Ztg.“ igen kicsinyes fölfogással a fejedelem majestását köti minden intézményhez, mely, akár mit mondjunk, akár hogy erőszakoljuk a tényeket, nagyszerű államcrisisükben csak kísérlet, mely ha nem sikerül, csak átmeneti phasist képezend a történetben.

Fölséges uralkodónk ismételve megmutatta népeinek, megmutatta a világnak, hogy mindenre kész birodalma érdekében, népei javára. Ő Fölsége lemondott a Lajthán tül, előbb nem alkotmányos országokban is abszolút hatalmáról, elfogadta az alkotmányosság elvét; s tért nyitott az alkalmazásra, a kivételre.

Ő Fölségén tehát nem mulik a siker. Hanem az az alkalmazástól, a kivétel módozataitól függ.

Sőt azt mondjuk: hozza meg mindenki saját körében azon önmegtartózkodó áldozatokat, mikre Ő Fölsége adott példát, — ne igényeljen senki abszolút érvényt, abszolút hatalmat saját nézetének, saját elvének, saját érdekeinek: és akkor rendbe jövend, s virágzásnak induland az önmagával kibékített birodalom.

A selmeczi akadémiai ifjúság adománya

ügyében dr. Oroszhegyi József úrtól a következő levelet vesszük:

Selmecz, april 16. 1862.

Tisztelt szerkesztő ur! Azon pénz iránt, melyet a nem-selmeckéi selmeczi bányász ifjúság az e földön inséget szenvedett székely hazánkiai segélyezésére szánva önből küldött volt, a Jászvásári járó cs. kir. postáról april 2-rol egy térti vénynt kaptam Fokszámba 152 frt 52 kr összegről osztrák értékben. E hivatalos iromány sem postai uton, sem kereskedelmileg váltó értékkel nem bírván, tetemes áldozatok nélkül érvényesíthető nem lévén; ehhez járulván azon körülmény is, hogy az aranyagio még lohadásban nem volt, hogy itt forgandó érzéértékhez jussak: ugyancsak a fokszáni cs. kir. fiók-postán beváltottam forintját öt piásztér tíz parájával számítva, mi akkor a legmértányosabb árnak tekintett; miszerint összesen kaptam tizenöt darab cs. kir. aranyat, nyolczvannégy darab ezüst huszast, miután a postaköltség is letudódott volt. Maradt tiszta összeg 21 darab cs. kir. arany. Ez összegből tiztűtöt feljegyeztem az ama tisztelt ifjúságnak bejelentett családát 12 darab arannyal; miszerint ez képezzé lön, öt gyermek közül Fokszámba külföldre képződési helyekre négyet elhelyezni, az ötödiket édes anyja kebelén jobb jövőig szülőföldére indítani, míg a család T. J. ur az országban alkalmazás keresésére indult. Miként önnek jelentve volt, munkás hazánkiai hangyaszorgalomra szótosszoltak. Így a megmaradt összeg szigorú válogatással és ellenőrség mellett, még eme városban fogkiosztatni. Addig is e kívánt sorok közlésére kérem.

Dr. Oroszhegyi Józsa.

Dr. Szolnokmegye, Dézs, május 1. 1862.

A megyei képviselő választmányok alakítására vonatkozó munkálatok folyamatban vannak a múlt év dec. 12-én kelt legmagasabb utasítás értelmében; ma történt meg a megye minden járásában a községi választók megválasztása, a községi elöljáróságok (bíró és esküdték) által. Ugyancsak ma gyűlt össze a megyeháznál a főispáni helyettes ömiga által kinevezett két bizottság a 25 frt adót fizető birtokosok szavazó cédulái kibocsátása végett, mely bizottságnak tagjai a felső kerületben: Torma István elnöke alatt Beteg Kelemen, Veres Ádám, Vajda János, Torma Károly, Dezső Mihály tollvivő; alsó kerületben, gróf Bethlen Sándor elnöke alatt: Kulcsár János, Nagy Farkas, Gajzágó Salamon, Rác József; tollvivő Simo Lajos; a szavazó jegyek kibocsátása bizottsági elnök aláírása alatt kelt formászerű nyomtatott kísérő irat mellett történt; a szavazó levelek felbontása, s a szavazatok összeszámlálása, e hó 17-én történt meg szóval, mivel a reclamatoria kitűzött határidő e hó 10-én végződik.

A hat legnagyobb adófizető birtokos, kik mint ilyenek a képviselő választmány tagjai a következők: Gróf Kornis Gábor, gróf Teleki Domokos, gróf Kornis Ádám, Makrai László, Vajda János és az oláh-láposi királyi uradalom. — A megye 10 járásába még 10 négy tagból álló bizottság van kinevezve, kik a községi képviselők szavazatait fogják beszélni; csakugyan e hó 17. és 18-dikán meglesz már alakítva a választmány, de annak összehívása napja csak az után fog felsőbb helyen elhatározatni. A kerületi választók az az a 25 frt adót fizetők mindenike 10 valóságos és 5 pótló tagra szavaznak; a járási választók pedig két valóságos s egy pótló választmányi tagra szavaznak.

Dézsavárosa két bizottságnyi valóságos s egy pótló tagot választ, Retteg és Oláh-Lápos egy-egy bizottságnyi tagot, s a kereskedelmi és iparkamara két bizottságnyi tagot, jelöl ki a B. Szolnokmegyei iparosok- és kereskedőköl, s ezek alkotják a képviselő választmányt, melynek összehívása idejéről tudósítani önt, úgy annak folyásáról el nem mulasztom; annyit irhatok, hogy abban a megválasztandók megjelennek.

r. l.

KÜLÖNFÉLÉK.

— Szó levén Kolozsvárott is egy czukorgyár felállításáról, figyelemztetjük a gazdaközönséget a „Gazdasági lapok” idei 14. és 16-ik számban kijött értekezésre, mely a czukoripárnak géppeli műveléséről ad utasítást, és a mely rendszer szerint egy hold föld megművelése egész a kiszedéig körül 16 frt 56 krba. Ezen értekezés utmutatása szerint egy hold repaföldön kell teremni 51,840 répa-bokornak, s így ugyanannyi répa darabnak. A szedéig azonban kárba megy 20%, s így legfőbb 41,472 darabra számíthatni. Ha már az ily repák egyenkint közép számításal 1/4 fontot nyomnak — akkor egy holdon lesz 103 mázsa és 68 font. 1/2 fontot ha nyomnak akkor 207 mázsa és 36 font. 3/4 font súlylyal „ „ 311 „ „ 4 „ 1 font súlylyal „ „ 414 „ „ 72 „ S így tovább.

Vannak esetek, hogy egy holdon 900 mázsa répa is megerem, azonban hol a répa silányabb részekre is jut, 3/4 vagy 1 fontos termésnel meg lehet elegendni.

Ha a repát czukorgyár számára termeljük, melynek tehát gyárlag kell tisztítva lenni, akkor a termésnek 1/6-át le kell számítani, s e mennyiségből még lehalik 5/10, a visszamaradt földrészekért, és így a czukorgyár számára természetű répa 3/4 fontos termését véve fel, mint közép-termést egy hold után 240 mázsányit lehet számítani. Ebből ki lehet számítani, hogy a természet és befurvarozás költségei után mi marad a természetűnek a répa mázsája bizonyos árának megállítása mellett.

— A „Hermannstädter Ztg.” hallomás után jelenti, hogy a kir. főkörmányszéktől april 29-én érkezett az első német nyelven írt átirat a szebeni cs. k. országos financer-directiohoz.

— Csik-szent-simoni Endes Miklós nincs többé; idült májbetegség következtében múlt hó 30-án éjjel B. Hunyadon élete 57-dik évében meghalt; gyászolják: anyja özvegy Endes Ferencné, neje Schott Ágnes; gyermekei Endes Mária Balogh Györgyné és Endes Emma, testvére Endes Julianna, s más rokonok és barátok. Béke poraira!

— A m. kir. helytartóság meghagyja Pestváros polgármesterének, hogy miután a közjogi kérdések vitatásának egy időre el kellett nemulnia, a kormány kívánata vala, hogy az egyletek működéseiket akadálytalanul folytassák, és daczára ennek tapasztaltatott, hogy több egylet a gyűléseket politikai eszmék kizárásával szándékoztak átváltoztatni; jövőre minden egyleti gyűlés vagy előleges értekezlet, mely előlegesen bejelentendő, csak hatósági biztos jelenlétében tartathatik meg; a kiküldött biztosoknak megahagyandó, hogy a gyűléseket, ha azok az alapszabályokban körülírt hatáskörüket túllépnek, vagy valamely tárgyat a kormány elleni tüntetésre használnak fel, rögtön feloszlatni köteleseknek ismerjék. Azon egyletek gyűléseire, melyek hatáskörök több megyére kiterjed, a biztos azon megye által rendelőndő, melyben az egylet székhelye létezik. Jövőben a városok területén létező egyletek közgyűléseik tartását az illető város hatóságnak kötelesek jelenteni. Azon egyletek gyűlései, melyek működése az egész országra kiterjed, a helytartótanácshoz jelentendők föl.

— „A miniszterfelelősséget illetőleg” — írja az „Ost Deutsche Post” — „a napokban oly lépés történt előre, mely reményt nyújt a kérdés idővs megoldásához. Eldöntve megkoránt sines s okunk van a legovatosabb kifejezésekkel élni, nehogy előre is rontsunk rajta. Ha helyesen értesültünk, a minisztertanács indítványa az, hogy ö Felsőge egy a birodalmi tanács mindkét házához intézendő tizenetben a miniszterfelelősség elvét egészítse ki oly formán, hogy az 1851. aug. 20-ki kibocsátvány, mely a miniszterfelelősséget eltörölte, érvénytelenítessék. Az ügy jelen állásában végleges jelentés midaddig lehetetlen, míg ö Felsőge a minisztertanács elmlített indítványa felett nem határoz.”

— A „P. N.” bécsi levelezője a sajtóvétségekre adandó

amnestiáról írja: A Scharf-féle Correspondenz tegnapi hire, miszerint a sajtóvétségekre vonatkozó amnestia várható, még a távirati bureau által is oly fontosnak tartottat, hogy azt a szélrózsa minden irányára felé telegrafirozták. Annál meglepőbb volt a „Donau Ztg.” mai communiqué-ja, mely nemcsak a tényt tagadja, hanem még a szándokot is, hozzá téven, miszerint éppen az említett „központi hivatalok” — az államminiszterium és a magyar udv. kancellária — mit sem tudnak a dologról. A „Donau Ztg.” ilyesmit nem irhatott a nélkül, hogy erre illetékes helyről fel ne hatalmazták volna; az illetékes hely alatt azonban csak az államminiszteriumot értjük, mert, miként halljuk, a magyar udvari kancelláriának a desaveu-ben semmi része nincsen. A kancellár ur egyébiránt hivatalosan nem is avatkozhatnék az itteni lapok ügyébe; a mi pedig a magyarországi sajtót illeti, ennek, mely ugy is a kivételes bíróság alatt áll, a birodalmi tanács által készített új sajtótörvényhez semmi köze nincsen, és így e törvény elkészítése nem volna ok a kancellária közbenjárására. Meglehet azonban, hogy valaki a kancellária, ban azon nézettet találkoztott, miszerint még sem hihető, hogy minden nem centralista író gonosztevő, a centralisták ellenben mind ártatlanok; pedig ilyesmit kellene binni, ha a kifizetőben lévő sajtóper a többi három nem centralista lap ellen szüntető a vádlottak elítélésével végződik, és hogy e szerint talán jó volna elejét venni azon gyanúknak, mintha a kormány alkotmányos léte daczára is, már az oppositót, mint ilyent, akarná sujtani. Innen származhatott aztán a Scharf-féle hír azon része, mely a kancellár urra vonatkozik. Az államminiszterium talán ugyan ily módon bonyolítatik a dologba, mert ezen miniszterium egyik magas állású hivatalnok, ki a sajtószakmára is befolyással bír, ismételve kimondá, miszerint ezek a sajtóperek a kormány előtt nagyon „kellemetlenek.” Tudjuk, mily óriási mértékben nagytitja aztán a Fama ily nyilatkozatok borderejét.

— A hadsergész leszállítása a „Presse” szerint, 20,000 emberre s 8000 lóra menne. Az utóbbi számot az „Ost. P.” kissé túlzottnak hiszi, hacsak alatta a Dalmáciában használt nagyszámú teherhordó lovakat is nem értik. Különböző részben is legközelebb várható biztos tudósítást, miután kedden fog történni a katonai költségvetést tárgyzó jelentés végszerkesztése, mely után az a teljes bizottságny elő fog terjesztetni.

— Hivatalos közlés szerint, a marhavész Magyarországon majdnem végképen megszűnt. Aradvárosban s a Jász-kún kerületben összesen csupán 26 darab marha beteg. Végkép megszűnt a marhavész Ösongrád, Békés, Sopron és Aradmegyében, kivéve Aradvárosát, végre Nyitramegyében is, hol csupán egy helységben mutatkozván, hamar véget ért. Ellenben Buda fővárosában egy márhára csakugyan rástult e betegség, minek folytán ott a szükséges intézkedéseket megtették, hogy a marhavész továbbterjedése meggátoltassék.

— A „S” bécsi levelezője írja, hogy az ottani politikai körökben egy, említésre méltó eszmét kezdenek pergetni; — eszerint a bank szabádmála körülbelül azon föltétel alatt, melyeket Plener ur a bankkal tisztába hozott, csak 1870-ig volna meghosszabbítandó, mely módnak elfogadása által Plener ur az általa igen kedvelt uton fedezhetné deficitjét, a bank is nyerne további öt évet, azoknak pedig, kiket nyugtalanít a gondolat, hogy e fontos elhatározásban a birodalomnak fele köze nem működik, abban kellene megnyugodni, hogy öt esztendő nem a világ, s hogy a meghosszabbítás öt évre mindenesetre jobb, mint a huszonöt évre szóló. Ezen terv azonban egyelőre igen alarendelt szerepet játszik s csak azért említjük meg, mert megeshetik, hogy azt szükség esetében az egyik vagy másik fél előtérbe vonja.

— Ö es. kir. Apostoli Felsége f. é. april 22-iki legmagasabb határozata folytán különös kegyelemből jóváhagyni méltóztatott, hogy azon hivatalnokok és szolgák kedvezményi időbátára, kik Kraszna, Közép-Szolnok- és Zaránd megyék, továbbá a kövárvidéki kerületben fennállt közigazgatási és vegyes járási batóságok feloszlatása következtében

TÁRCSA.

ALEMELIE.

TÖRTÉNETI BESZÉLY.

Irtá

DÓZSA DÁNIEL.

I.

Oh azok dicső napok voltak, melyekről az öregék ajka szól. Akkor keleten a magyarok és görögök uralkodtak. Mindkét nemzet hatalmas s nagy vala. Harczosaik rettegtek a három világrész hatalmai, s hajói kelet gazdag árnczikkeivel önték el a tengerek kikötőit.

A világhírt Byzanczban a görög császári koronát egy bizarr férfi tartá kezében, kit népének erkölcsi elfajultsága, s a nőnem könnyelműségei kimondhatlanul bosszantának.

Ö nőgyűlölő volt. Nem látott e nemnél semmi lélek-irányt, mely hajlatva a szenvedélytől szerelmi élvezetekben lelte minden gyönyörét, felpérezte tarka bábokkal r háit, napjait mosódásokkal, s illatos fűrdőkben élte át, nem gondolva semmi magasztosbra — csak arra, hogy tessék.

A császárné leányt szült. . . a bizarr uralkodó átkozta végzetét, mely ily gyönyört tűzött vele. — De megesküdt szakállára, hogy leánya mentve leend mindazon gyalázattól, melybe a féktelen szenvedély silyeszi a könnyelmű nőnemet. Elkerülte naphosszat fényes termeit, hogy ne hallja a leánya sirását, azon syrén hangot, melylyel rosz daemonok csábítják a világot, s zavarják össze a családi magányt s az országokat.

Messze elbarangolt az olaj- s palma-erdőkbe, legbűbb barátainak kíséretében, még az állam gondjait is másra bízta, annál szabadabban menekülendő azon rémitő gondolat elől, hogy leányt nemzett — leányt, kinek hivatása elvégre is, mint ö hitte, hiuságnak élni.

A csendes est egy rengeteg közepében borult az uralkodóra. A hold szépen ragyogott, lágy szellőkől reszkettek az illatos pálmák, s karsu plátánok lombjai. Közel egy köszikla csupján vidor zergék táncoltak s mentek nyugalomra, midőn ugyanazon szirt körül gyöngye léptek nesze lön hallható. A császár azon tájra tekintett. Sötétbe öltözött női alak haladt fel a szirt ösvényén, egy tövis bottal segítve lépteit.

Az uralkodót megragadta a kalandvágy, s fölkelve fektéből, követte az éji tüneményt lépteit.

A sziklának csaknem közepe táján nagyobbserűtí repedés volt látható. Az egy barlang szája lehetett. A nő e repedésbe tűnt el — az uralkodó követte őt.

Tágas barlangba léptek, melyben csöndesen lobogott egy halovány mécs. Benn összehordott szikladarabokból emeltebb helyen ágy volt vetve famobából s pálmalevelekből. A nő fáradtan veté magát reá, midőn a férfi léptének nesze magára vonta figyelmét.

Az uralkodó megdöbbenés nélkül tekintte reá hosszasan. A nő negyven éves lehetett, arca fehér és halvány vala, termete s viselete amazonias, szemei búján feketék, arczifejezése ingerlő, elragadó.

— Nyomoru nő, nem illik nemedhez e büszke állás, melybe magadat helyezed. Mit keressz itt ez uratlan magányban, hol nem lelsz rajongó ifjúságot, kit csábjaiddal elragadj, az ország kötelességei elől, s a dicsőség ufjáról . . . hol nem habzik mámorosító ital a serlegekben, s az áldomások koszorúja összefűzetlen virágzálai ott hervadnak el a zöld fűben. Avagy megtagadad-e magadat, hogy kivétel légy a nőnemből, mely Byzancz ösi bírt a bujaság s elpbulás szenyjével megfertőzte, s a görög nemzet hőseinek nyomára kéjt és bünt lehellő nyomoru kéjenczeket állított elé — kikkel föltelemben uszik egész nemetek — tapodva a büséget s állatíva alacsonyítva a régi szellemet.

— Uram! ki vagy? . . . Így csak Byzancz császára gondolkozik e földön — szolt a nő alázatosb állást véve fel.

— Igen, én vagyok Byzancz uralkodója. Adj számot nekem, ki vagy? mit keressz e magányban?

— Ah hatalmas császár — szolt földre borulva a nő — én Glisteria vagyok, egyike azon világhírt nőeknek, kiket a byzanczi ifjúság szerelme után ismernek minden nemzetek. Szép voltam hajdan — ezer füstész és szobrász vett rólam eszményt a nő kellemekre. A szerelem és hiuság ragadott. Szerelmeket hazudtak nekem a férfiak édes bangozon, fényes nászok ígértevel sodortak az elfajulásba, hittem szavuknak s a változó szív érzelmeinek árja után ragadtatva akkor ébredtem fel, midőn nevetől undorral fordult el az erkölcs, s midőn nem kerestett többé férfi szerelmet nálam csak kéjelet. Elvesztett egész életem, nem ismertem többé örömet, nem bánatot. Mig nem végre egy álmodam, melyből egészen új életre ébredtem. Hidegben néztem szét a világot, hogy megvetni tudjam azon szinlett érenyeket, melyeket a közönség megtapsol. Minden koszorun ott láttam a sötét perezek szenyjét. Hazatértek harczaid a csatatérrel diadalmenettel. A nép szobrokat emelt nekik, az egyházakban isteni tiszteletek tartattak éretük, nevük szentesített. Ábrándos bölgyek szálltak oltár elé karjaikon szűz erkölcsöt víve menyasszony-ágyukba, azon istenített karok kéje. Szétnéztem s az állam legmagasb hivatalait aljas kéjenczekkel láttam betöltve . . . dőlőfős hercegeket, kik előtt leborulva jelenik meg sok magas szellem. Visszaemlékeztem és meggyűlöltem őket, s e magányba vonultam, hová csak a zerge jár s hol az emberek hiebb oroszlány ordítása rázza a bérceket. Es te uram első férfi vagy, kit két évtized óta látok, vajha téged se lassakl soha, mert gyűlöletem s utálatom tárgya lett minden férfun.

— Jövégzetem hozott ide — szolt az uralkodó — aszony éppen téged kerestelek. Te megutáltad a gyönyört s gyűlölöd a férfiakat. Eppen téged kerestelek.

(Folytatjuk.)

disponibilisek lettek, a mennyiben ezek kedvezményi éve egy előbbi időhatárral végződik, egyelőre 1862. szeptember végéig meghosszabbításuk.

— Kossuth leánya Vilma élete 18-ik évében szesz idegbej következtében ápril 22-én meghalt. Temetése 24-én ment végbe Genuában, hol halmvai a prot. sírkertbe tetették. Béke a szép lelki tehetségekkel megáldott, élte tavaszán elhunyt hajdan hantjain (P. N.)

— A „Sürgöny“ ápril 30-iki száma hivatalos rovatában ismét számos kir. rendeletet hoz, melyeknél fogva Ő Felsége több folyamodonak legkegyelmesebben megengedte, hogy neveiket megmagyarítsák.

— Jelasica grófnő, a bán özvegye, férjhez ment egy cs. k. tábornokhoz.

— Az egyiptomi alkirályt a nyár folytán Pestre várják.

— Nagy Lajos, híres hamis bankjegygártó a pesti kaszárnnyából, börtönből, megszökött.

— Halevy, az elhunyt jeles zeneszerző özvegye, férje halála után három levelet kapott. Az elsőben Rodríguez váltótígynök tudatja vele, hogy 80,000 frank van letéve nála két leánya számára. A másodikik Rotschild írja neki, s közli vele, hogy 10,000 frank évi jövedelme van nála. A harmadikban Pereire írja neki, hogy férjének háza volt a Boulevard-Malesherbes-en, mely 20,000 frankot jövedelmez.

— A Rott-féle nagy ékszer lopás tettesei részben már föl vannak fedezve. Folyó hó 26-án t. i. Gretscl budai ékszerárú boltjába a vízi városban egy egyén jött s mindenféle arany- és ezüst ékszereket kínál eladás végett, melyeket a nevezett ékszerész rögtön Rott elorzott tulajdonának ismert föl, mire azon bizonyos egyén rögtön elfogott és csakhamar kiderült, hogy az egy már rég ismeretes tolvaj, neve Kreutzer, ki hasonló bűntettekért már többször volt fogva.

— Bécsből írják a „P. N.“-nak, hogy a közelebb elhunyt egykori udv. kancellár, gróf Reviczky Ádám, végrendeletét nem tett, hanem egy erősen lepecsételt iratcsomagot hagyott hátra, mely Ő Felsége titkos kabinetirodájának van címezve.

— Hauser Miska hegedűművész hazánkfia, ki nem rég Párisban szép sikertel hangversenyezett, közelebb Majland- és Turinban szerepelvén, Victor Emanuel által a Sz. Moricz és Lázár rendek lovagjává nevezetett ki.

— Ferdinánd király Ő Felsége magas születésnapját apr. 24-én ünnepelték meg Prágában. A székes-egyházban bibornok-érek Ő exoja végzé az isteniszolgálatot. Szent mise után a teljes díszben kivonult helyőrség Ő Felsége előtt léptetett el, ki tábornoki egyenruhában a királyi palotának egy ablakából fogadta a tisztelgéseket. Ő Felsége a legjobb egészségnek örvend.

— Palóczy Horváth Mária asszony, ki nem rég a sáros-pataki ref. jogakademiának 10,000 s a magyar akademiának 5000 frtot adományozott, újabban a moldva-oláh-országi ref. missió számára 100 darab aranyat küldött be. — Demoffrand szerint 100 ember közül 7 érte el a 80 éves életkort, 2 a 85-öt s 1 a 89-et. Duvillard szerint 1780 előtt 100 ember közül csak 50 érte el a 20-dik életévet. Mathieu úgy találta, hogy egy millió ember közül csak 9-en élnek 97, s 4-en 99 évig. Benoiston felszámította, hogy minden 100 ember közül 40 éri meg a 30-dik, 23 a 65-dik, 15 a 70-dik, 4 s 1/2 a 80, s 1/16 a 90-dik életévet. Az élettartam 1846-ban középátlással Angliában 38 évre, Franciaországban 36 s 1/2-re, Hannoverában 35-re, Hollandiában 34-re, Nápolyban 34 1/2-re, Poroszországban 30-ra, Würtembergben 30-ra s Szászországban 29-re tehető.

POLITIKAI HIREK.

Angolország. Gladstone, Manchesterben apr. 24-én tartott beszédében Anglia pénzügyi állásáról s az amerikai háborúról következőleg nyilatkozott: „Kilencz éve, hogy e város engem, ugyanezen helyen, bizalmi szavazattal tisztelt meg. Azóta sok minden megváltozott. A politikai hangulat nem hasonló az akkorihoz: parlamenti és népnél egyiránt, bizonyos lethezgya uralg e tekintetben, s a lehangoltság különféle alakban nyilatkozik. E lehangoltság a legközelebb lefolyt, s rendkívüli mértékben tevékeny 23 évben találja magyarázatát; e 23 év a törvényhozás terén nagyobb eredményeket mutat fel, hazánk történetének bármely hasonló tartamu időszakánál. Igen természetes tehát, hogy nép és parlament nyugalom után sóvárognak. Ez pedig nem a kormány bírája, mert az a parlament, ez pedig a nép hangulata után indul. Ugyanez áll pénzügyi politikáinkról is. Be kell vallanom, hogy pénzügyi helyzetünk az utóbbi tíz év alatt rosszabb lett. 1853-ban 3 1/2 millió fölöslegünk volt, míg most a legnagyobb erőfeszítésünk alig vagyunk képesek a kiadásokat a bevételekkel egyensúlyba hozni, s csak annak örvendhetünk, hogy más államok példájára, a deficitet kölcsönönnel fedezni nem kényszerülünk. Pénzügyi helyzetünk ezen kedvezőtlen voltaért azonban méltánytalanság volna a kormányt, vagy éppen a lord kincstárnokot vádolni. Nem ők okai a folytonos adófelemelésnek, hanem az időviszonyok, s az ország bangulatának iránya. A kincstárnok ágya soha sincsen rózsából vetve, de legkevésbé akkor, midőn egyes igazgatási ág nagyobb összegeket emészt föl, mint azt az utóbbi években az ország védelmére szükséges intézkedések tevék. Ez intézkedéseket a nép sürgette, kormány és parlament nem tehetek egyebet, mint e sürgetésnek engedelmesskedni. Ez és egyedül csak ez az oka, hogy ma is mint kilencz évvel ezelőtt, fölösleges jövedelemmel nem rendelkezhetünk. És ez nem is lesz másképp, míg a politikai áradat más irányt nem vesz, és az államháztartásban a gazdálkodás elve széles mértékben nem alkalmazható. Mindenesetre kedvezőbb helyzetben volnánk, ha az amerikai háború tüzeltünk és gyár-áparunkra oly borz-áztó befolyást nem gyakorolt volna, de ez oly esemény, melyet sem előre látni, sem akadályozni nem lehetett. Bennünket nem érhet szemrehányás az amerikai polgári háború miatt, mi sohasem irigyltük Amerika nagyságát, s mindenkor azon igyekeztünk, hogy a tengerentúli nagy köztársasággal békében és barátságos viszonyok között éljünk. Ezt ma is tesszük. Amerika északi államai azonban még többet is kívánnak tőlünk. A polgárháború kezdete óta azon

szemrehányást teszünk nekünk, hogy velük nem rokonszenvezünk, mi gyakorlatilag értelmezve azt jelenti, hogy pártjukra kellett volna állanunk, s ezáltal a déli tartományokat örökös ellenségtünk tennünk. Ezt nem tehetjük, nem volt szabad tennünk. Ha Amerikában, valóban a szabadság és rabszolgatartás között folya a háború, akkor senkinek kétkedhetünk abban, hogy mely rész felé hajolnók rokonszenyünk. De a jelen háborúnak ez soha sem volt célja. Karddal sohasem lehet tartós szabadságot megalapítani, háború sohasem lehet emberbaráti célok közé, és ha a déli tartományok Washingtonban azon ajánlatot tennék, hogy az uniohoz visszatérni készek, csak régi házi intézményük (a rabszolgaság) tartassék tiszteltetben, azt hiszem, hogy az Észak nem utasítá vissza ezen ajánlatot. Ezért Russel lorddal együtt azt hiszem, hogy e harez tárgya semmi egyéb, mint a felsőbbbbsz biztosítása, és ez az oka, hogy mi az Északkal nem rokonszenvezünk. Több oldalról hallottam állítatni, hogy az Észak, mint erősebb fél, végre is győzni fog. Igaz, hogy most az Észak erősebb, de Angolország is erősebb volt Scotiánál, mégsem volt képes csupán fegyverhatalom által kényszeríteni az uniora. Az amerikai unio nem akarja nélkülözni a Délt, és ezért kényszeríti tőrekszik, hogy kebelébe visszatérjen. Csiklandós vállalat, éppen mintha valaki kereskedőitársát erőszakkal akarja kényszeríteni arra, hogy a firmának továbbra is tagja maradjon, midőn az minden áron akar kilépni. Hiszen mi magunk sem jártunk jobban Amerikával. Erőszakkal akartuk azt megtartani, és bár a hadi szerencse ellen nem panaszkodhattunk is, végre is kénytelenek voltunk lemondani, mert beláttuk, hogy amerikai gyarmataink minden áron megakarnak válni tőlünk. Nem csak fe yverrel és karal lehet barcolni, a népakarat és érzelme sokkal erősebb barcosok. Fájdalom, hogy az amerikai viszonyok bennünket, de más oly országokat is, melyeknek gyapotipara van, érzékenyen sujtanak. Hogy Európa mégis inkább szenved, sem-hogy beavatkozása által egy szent elvet megsértsen, ez időnknek örvendetes jelensége. Örvendetes látni azt is, hogy gyáraknak munkásai mily türelemmel viselik a nem érdemelt szűk-séget. Ez is jellemző bizonyítéka századunk műveltségi előba-dásának. Végül engedjék meg, hogy a Franciaországgal kötött kereskedelmi szerződés fölött néhány szót mondjak. Több ol-dalról a legrosszabb jövőt jósláltak annak. Hála az égnek igaz-talannul. Forgalmunknak újabb csatornákat nyitott az, az amerikai zavarok által okozott bátrányt némi részben ki-egyenlítetté, és a jövőben pénzügyi és politikai tekintetben még több előnyt ígér. Franciaország példája már is kiba-tott Németországra s a continens több országaira is. Ha a mi szabadkereskedési politikánk kevés proselytát csinált, annak oka abban keresendő, hogy a külföldön átalános-an hiszik, hogy „Angolországot védvámjai tették nagygyá, és ime most saját maga akarja azon létrát eltaszítani, melyen ily magasra emelkedett.“ Franciaország példája nagyobb tetszére talál mint a miénk, mert az rövid idővel ezelőtt még szigoruan protectionista volt, s most szintén eltaszítja a létrát. Ezért Cobden urnak és a francziák császáranak tartozunk köszönettel. Reméljük, hogy a megtérés a politi-kai téren is arany gyümölcsöket érlel.

Franciaország. Az „Indep. B.“ szerint a császár nem fogja a londoni kiállítást meglátogatni. Hírlik, hogy rövid időn seregbeszállítás fog bekövetkezni.

Olaszország. Turin, apr. 23. Ide azon határozott tudósítás érkezett, hogy Goyon tábornok visszahívását, csak idő kérdése. A szentszéki kiáltásnak, minden valószínűség szerint, nem Antonelli bibornok a főakadályo-zója; a bibornok ma is épp úgy gondolkozik, mint Ca-vourral folytatott titkos értekezése idejében. Azonban sokkal eszélyesebb, mintsem engedékenységi hajlamot mutatna mind-addig, míg a következményekről teljes bizonyosságot nem szerez magának. Maga a pápa is egész szenvedőlegesen vi-seli magát s mindig csak azt ismétli, hogy a gondviselés-ben kell bízni. A csökönsz magatartás igazi bajnokai a va-ticánban, mintegy húszig való francia és belga püspök, támogatva a spanyol és egy más követ s a megbuktatott Bourbonok által. E párt, természetesen nem tartozik Napo-leon Lajos bizelgői közé, sőt ellenkezőleg a legbizelgésnél-külibb nyíltsággal mondja ki véleményét a császár felett. Lavalette a császárnak tett jelentésében e pontot különösen kiemelte, még pedig sikerrel. Miután Goyon tábornok ezen urakkal igen is jó lábon áll, Párisban elhatározták komo-lyabb hurokat pengetni.

A „Magd. Ztg.“-nak írják: Diplomatai közlemények szerint Victor Emanuel és Napoleon Lajos között szerződés jött létre, mely Róma kitűztését a francia csapatoktól két év lefolyása után biztosítja. Ezen szerződés főcélja a nem más, mint az, hogy a cselekvő pártot megfossza be-folyásától, s Victor Emanuel király kormányának az elvesz-tett tekintélyt visszaszerezze. Ugyan is arra számítanak, hogy ha egyszer az olasz nép biztosítva lesz az iránt, hogy két év múlva Róma önkint karjai közé esik, többé nem fog hallgatni a forradalmi sugalmazásokra, s ismét teljes bizal-mát helyezdini a kormányra, mely oly veszélytelen modor-ban tudja az ő reményeit valóítani.

A király Genuában fogadta azt jelenvolt senatoro-kat és követeket, mely alkalommal többek között e szava-kat intézé hozzájuk: A folyó évben nincs kínzés háborura, azon egy esetet kivéve, ha netalan Ausztria támadni fogna. Mindamellett, hogy a király legelőnkebben óhajítja a függő kérdések megoldását siettetni, tűrni kell még egy kis ha-ladékat, az időt azonban tevékenyül és egyetértve föl kell használni. Egyébiránt azon ponton áll Ő felsége, hogy a római kérdésben egy lépést tegyen. Végül teljes megnyug-vását nyilatkoztá, hogy a dolgok ugy az ország belsejében, mint kifelé kedvező fordulatot veendének.

Róma apr. 25. A pápa 23-kán este elutazott Porto d' Anzioba; ott mulatását orvosok tanácsolták. Goyon tábornok is elkísérte. Újában Ő szentsége rokonszenvi tüntetéseken résztvett.

A „Pungolo“ szerint egy turini magos állásu egyház-férfi Rómából azon biztos tudósítást kapta, hogy a közelebb tartandó püspöki gyűlésnek két főtárgy fog tanácskozása alá terjesztetni. Az egyik azon pénzügyi kérdés: vajjon

meddig és mily mértékben nyújthatnak segélyt a pápának a péterfillérek. A másik: hogy a szentszék megfűresedése esetében mit kelljen tenni. A bibornoktestület egyrésze arra szeretné bírni a pápát, hogy a világi hatalom megbuktatását szellemi fegyverekkel akadályozza; Ő szentsége azonban e tervet elvetette s Antonelli sem pártolja.

A pápa, leendő atódál De Angelis bibornokot je-lőlte ki, egy reactionarius tevékenységéről ismeretes főpa-pot. De Angelis pármái éreket, kit azonban a kormány kény-telen volt érseki megyéjéből kitiltani. Az utramontan párt vértanu gyanút tiszteli őt, s 50 nápolyi püspök közeleb-ből egy üdvözlő iratot intézett hozzá, melyben nem kevesebb alázatossággal és bizelgessel nyilatkoznak, mintha már is szent Péter székeben ülne.

Victor Emanuel királyt a „Patrie“ szerint 27-én, egy genuai távstúrgöny szerint pedig 28-án estére várják Ná-polyba. Nagyszerű előkészületek tetettek előadására. A ki-kötő partján pompás nagy sátor állítattott fel, melyben a király a municipalitást, a polgári és katonai tisztathóság-o-kat fogadja. Onnan nyílt kocsi-ban, a nemzet- és katonai helyőrség sorfalai között megy palotájába. Estére nagyszerű zene, a nyilvános emléksobrok kivilágítása; másnapra óriási lakoma 25,000 terítéssel, s este nemzetőrségi tánc-izgalom volt tervezve.

Az „olasz felszabadítási társulat“ (vult provedimento bizottság) Genuában, valamennyi demokrateagylethez fel-hívást intézett, melyben arra szólítja fel őket, hogy a Ratazzi által közelebről elértezendő egyesületi törvényjavaslat ellen tiltakozzanak; egyszerűen mind igazságnak a nép közöt-t az alkotmányiszertt egyesülési jog ezen állítólagos megszo-ritása ellen.

A turini porosz követ elutazására vonatkozólag a „Tems“ többek közt ezeket írja: Mig Victor Emanuel ki-rály az angol és francia hajóhadak kíséréte mellett Ná-polyba készül, egy uttal azt jelentik, hogy Brassier de St. Simon gróf porosz követ szabadsággal Berlinbe utazik. A grófnak, Olaszországra nézve ily fontos esemény előestéjén elutazása természetesen többféle magyarázatra szolgált okot. Olaszország ellenségei örömmel tekintik ebben annak bizo-nyítékát, hogy Poroszország ismét elfordult Olaszország ügyétől. Az előzmények, és Poroszországból érkezett leg-újabb tudósítások azonban más következtetésekre jogosít-nak. Ezek szerint a gróf szabadságra utazása nem elburkolt visszahívás, hanem egyszerűen szabadságolás, melyet a kö-vet ur arra fog felhasználni, hogy Berlinben Olaszország egysége kedvező nézeteket hozzon létre, és újabb kísérle-tet tegyen ott azon ügy érdekében, mely annyi rokonszen-vel találkozott Poroszországban, sőt pár hó előtt nem cae-kely kiáltással is birt a sikerre. Nemsokára tapasztalni fog-juk, mennyit javultak e kiáltások. Vajjon Poroszország örökké Oroszország befolyásától teszi-e függővé határozatait, s vajjon Oroszország most, midőn saját kebelében is alkot-mányos szándékat tanusit, nem fogja-e kedvezőbb szeműve-gen keresztül tekinteni a dolgok folyamát Olaszországban? A

Az „Indep.“ azt állítja, hogy Lavalette két havi sa-badságot nyert, mi annyit jelent, hogy Goyon legalább egy időre állomásán marad. Másfelől azt távirják, hogy Róma-ban maguk a bibornokok közül is többen hajlandók a ki-egyezésre Victor Emmannel.

Miután a szt. petvári kabinet azt kívánja, hogy a nuntius a cultus igazgatóság után közeledjék a pápság-gal, a pápa nem küld nuntius Olaszországba.

Milano, apr. 29. A volt nápolyi hadseregbeli kato-nák közt az Ambrozioaktanyában összeesküvést fedeztek fel. Ezek puskákkal, törökkel, pisztolyokkal fölfegyverkezve, Lombardiában a brigantik garázdálkodását akarták életbe-leptetni. Pénzt és fegyvert a pápságtól kaptak. Negyvenen befogattak. Egy katonai bizottság nyomozása következtében több papi egyén is elfogottat. Monzaban is hasonló kísérlet történt.

Németország. Berlinből apr. 29-ről szóló távstúrgöny szerint Berlinben s a tartományokban a választók nagy-többsége a szabadelvi és haladó pártok embereiből válasz-tatott.

Oroszország. Varsó, apr. 29. Ma, mint a császár születése napján, a munkásoktól fokozatos adómentessége 1862-re, 89 megkegyelmezés, ezek között Bialobreszki, Otto, Schlenker-, és Hispanszkié, 14 büntetési enyhítés, és 10 napig terjedő mindennemű fogság elengedése hirdette-tett ki.

Törökország. Mostar, apr. 27. Tegnapielőtt Vuka-lovich, mintegy száz uszokkal kísérletet tett a zubzli hely-őrség felriasztására, de az előőrsökre ki csatározás után visz-szaveretett. Omer basa egysége helyreállt s a nyári laká-ból holnap a városba költözik be. Dervis basa muszirá ne-vezetett.

Konstantinápoly, apr. 16. A nagy batalmak a porta ultimatumának tartalmát mindnyájan jóváhagyták; miután azonban egyszersmind közös fellépést helyeztek ki-látásba a porta javára: Franciaország tiltakozott az ellen, hogy Omer basa, hadműveletei által ezen együttes fellépés-nek élbe vágott.

Amerika. Uj York, apr. 15. Beauregard tábornok jelentése szerint a pittsburgi ütközet második napjáról, 10,000 foglyot ejtett s 36 ágyút vitt el. A külsőszövetkezetek a korinthei erődítésekbe húzódtak vissza. Mitchell tábornok 100 mértföldnyi vasutat foglalt el Charlestantól Memphisig. Híre jár, hogy a déliek Richmond és Yorktown felé vonul-nak vissza. Pulaski erőd apr. 11-kén feltétlenül megadta magát az egyesületi hadseregnek. Északamerika és Mexiko között új szerződés jött létre, melyben a gonosztervek köl-csönös kiadása minden egyes állam felszámolására, a köz-ponti kormány közbenjárása nélkül is, meg van állapítva.

Uj York, apr. 17. Mercier a francia követ elutazott Washingtonból Richmondba. Hirteleni távozása mindennemű felterésekre adott alkalmat. McClellan tábornok folytatja előkészületeit Yorktown megtámadására.

Ujabbak. Bécs, apr. 29. A „P. Lloyd“-nakirják, hogy gr. Zichy Ödön, több vasutársaság főtisztviselőjéből, alkudozást kezdett Lydell urral egy vasútvonal felett, melynek kiindulási pontja Nagyvárada — Kolozsvár fogna lenni; és hogy e tekintetben kedvező eshetőségek mutatkoznak.

— Ugyanazon lapnak egy más bécsi tudósítása szerint a birodalmi tanács pénzügyi választmányának harmadik osztálya elfogadta Szábel képviselő azon indítványát, hogy a nemzeti bank kiváltsága 1876-ig hosszabbították meg. Plener ur elszántan védte az 1890-ig való meghosszabbítást, holott levelező biztosan állítja, hogy a Szábel-féle javaslat, a legszélsőbb pont, mit a kormány a minden kiváltság hosszabbítás ellenzőivel szemben elérhet.

— Berlin, apr. 29. A berlini választók tegnap este tartott előleges gyűléseiből következőleg, bizo-

nyos, hogy az egy Kühne kivételével, minden volt berlini képviselő újból meg fog választatni.

— Nápoly, apr. 28. A király megérkezett. Olasz és francia hajók szolgáltak kíséretül.

— Brüsszel, apr. 29. A mai „Independance“-nak egy londoni tudósításában az állítatik, hogy Mercier washingtoni francia követ elutazása az európai diplomácia beavatkozására mutat az észak és dél kibékítése végett. A pittsburgi ütközet előtt elfogadott a déli szövetség elismerése az egyezkedések alapjául; azolta e kérdés nehezebbé vált.

— Szt. Pétervár, apr. 29. A mai „Journ. de St. Petersburg“ császári ukázát közöl, mely így hangzik: Hogy a pénz-forgalomnak megbízhatóbb alapja legyen, szükségesnek találtatt, most már fokozatos rendszabályokat hozni be, hogy a bank a hitelpapírokat készpénzzel váltsa be. E célra a Rothschild házzal Londonban és Párisban 5%-os kölcsön kötött 15 millió font sterling

értékben 50, egész 1000 fontos szelvényekkel. A kamatok Londonban, Párisban, Amsterdamban és Frankfurtban fizetettek. Fölmondás vagy átváltoztatás 20 év előtt lehetetlen. A bejövő összegek az állambank rendelkezése alá jutnak, a beszedett hitelpapírokat azonnal megégetik. Az állambank már most föl van hatalmazva, hogy a jegyeket csak készpénzzel vagy cserképen váltsa be. Mielőtt a kölcsön biztosítva lesz, a pénzügyminiszter a jegyeknek aranyfolyóváltása iránt előterjesztéseket teend.

Távirati tudósítás a bécsi börzéről

Május 2-kán: Nemzeti kölcsön 84.65. 5 % Metalliques 72.45. Bank-részvény 864.—. Hitel-részvény 222.20. Váltó Londonra 129.80. Ezüst 128.85. Arany 6.15.

Április 29-kén: Urbéri kárpótlási kötvény: Magyarországi 76.50. Erdélyi 70.75.

T. és felelős szerkesztő DOZSA DÁNIEL.

HIRDETÉSEK.

NEM HIVATALOS.

(587)

H. ügyvéd Kis-Baczoni BENKŐ JÓZSEF

elfogad mindennemű megbízásokat — lakása **M.-Vásárhelyt** szent Miklós utcában a „Korda“féle házban.

(585)

Alábbirt a f. év **FÜRDŐI IDÉNYRE** kibérelvén az ugynevezett **svájci házban** lévő **kávéházat** és **éttermet**: majus 1-től kezdve a t. cz. fürdő közönségnek a legizetesebb és legjutányosabb ételekkel és italokkal szolgálhatok.

Előpatak, 1862 április 30-kán

KLEIN SAMU, maros-vásárhelyi vendéglős.

(584)

A nyári idényre

sz. Mibálynapi bérbe adandó **Szamosfalván** egy öt szép szobából álló úri lak, konyhával, két lóra vagy marhára istállóval, majorság számára egy nagy esűrűs kerttel és egy patak által átkigyózott veteményes kerttel. Értekezhetni iránta Kolozsvárott **Krizbai Dezső Miklóssal**. (Hid-utca, Kiss Lajosné háza 315 sz., az emeleten).

(586)

A gyógyhatásáról eléggé ismeretes **KORONDI FÜRDŐKET** látogatókra nézt, tudomásul veendő — hogy azok kezelését a tulajdonos gróf ur vévén át, miután a fürdő körüli lakok, lehetett romlásai kijavítottak, minden tekintetben gondoskodva lesz, hogy az idényi fürdők alatt, szívesen látandó vendégei hiányt ne szenvedjenek. — Szállások iránt rendelkezhetni orvos **Vajna János** urnál, **M.-Vásárhelyt**, a sz.-Miklós utcában, 781 szám alatti szállásán.

(583)

Kerestetik illő fizetés mellett egy **postai kezelésre** alkalmas kiképezett oklevéles egyén.

Ezen állomást elnyerni kívánó, bizonyítványokkal ellátva, tudomást vehet **Radnothon** az uradalmi hasznobérleknél.

Leghíresebbnek bizonyult első rangu szabad pipere ezikkék!

Dr. HARTUNG Kir. porosz főorvosi jóváhagyással.

NÖVÉNY-HAJKENŐCSE, a hajnövelés újra ébresztésére s erősítésére.

Ára tégelyenkint használati utasítással 55 ujkr. E növény-hajkenőcs hatályos tápláló nedvek s növény-anyagok összetételéből áll; az ehhez alkalmazott növények élől távaszi disznóvénnyek, melyek, jónak bizonyult kivonatok s válogatott gyökerek által erősítve, az emberi szervezetűt ide erejüket közlik **Dr. Hartung növényhajkenőcsének** használata által a fejbőrnek új erőteljes-állományt szereztek, s a hajtöve oly csodás módon élesztetik, hogy a friss növényre képesítve lesz.

Ezen tapasztalás által jónak bizonyult, kitűnő sajátságok mellett ára oly rendkívül olcsó, hogy a **Dr. Hartung-féle hajnövesztő-szerek** teljes joggal mint e nemből a **legjobb** és **legolcsóbb**ak méltán ajánlhatók. Csak arra méltóztatassék a már előfordult **utánzások** miatt figyelni, hogy a tégelyek és palaezok bepecsételvek, s az üveg bevélyezve, és hogy a **Dr. Hartung-féle hajnövesztő szerek** a bel- és külföld minden városában **csak** az illető helyi lapok, s vidéki hírlapok által kitett raktárnok urnáknál kaphatók **valódi** és mindig jó minőségben, úgy mint:

Kolozsvárott: Wolff J. és Khudy J. gyógyszer. **Abrudbányán:** Ferenczi Mihály; **Beszterczen:** Kelp Ferencz és Dietrich & Fleischer; **Brassóban:** Stenner F.; **Déván:** Büchler A. **Enyeden:** Bisztricsányi A.; **Erdésváradon:** Schmidt A.; **Hátszegén:** Mátéfi Béla gyógyszer; **Károly-Féjervárott:** Rusz János; **Kézdi-Vásárhelyt:** Hankó László; **Kőhalomban:** Melas Ed. F. gyógyszer; **Maros-Vásárhelyt:** Fogarasi J. D.; **Medgyesen:** Vándory & Brandse; **Szegesvárt:** Missetbacher fia és Teutsch; **Sz.-Ujvárt:** Placsiántár és fia gyógyszer. **Szász-Régenben:** Wachner Traugott; **Szászsebesben:** Weissörtel Ad. G.; **Szebenben:** Zöhrer J. F.; **Székely-Keresztúron:** Binder Márton; **Sepsi-Szentgyörgyön:** Vitályos Béla; **Sz.-Udvarhelyt:** Kauntz J. A. gyógyszer. **Szeredában:** Gozsy A.; **Sz.-Somlyón:** Ruszka Ignác; **Tasnádán:** Szongott Jakab; **Tordán:** Velits G. és Wolff G. (487) 3/4 1862. (3-6)

Nyomatott az ev. ref. fűtanoda betűivel. (Bel-farkasutca 74 sz.)

STEIN JÁNOS

könyvkereskedésében Kolozsvárott, **Wittich Józsefnél** Maros-Vásárhelyt, **Dobray Nándornál** S.-Udvarhelyt, **Barthos Domokosnál** S.-Szentgyörgyön kapható:

NÖVENDÉK IFJUSÁG IMAKÖNYVE.

Hitben megerősödött protestáns fiak és leányok számára írta **Medgyes Lajos**.

Ara: nyomtató velin papíron, bőrbe kötve, tokkal, 1 frt.

Díszkiadás, író-velin, bőrbe kötve arany metszéssel, tokkal 1 frt 50 kr.

Érdekes novella gyűjtemény

az angol, francia és német irodalom jeles műveiből, fordította Hang Ferenc. 3 kötet ára 2 frt 80 kr.

Szavalmányok

növendék leányok számára összeállította **Réthy Lajos**. Ára 80 kr.

Györke állatországa.

II-ik bővített kiadás, számos képekkel 8-ad rétt, 120 lap, kötve ára 60 kr.

Az akadémia igazsága.

A közvélemény eleibe terjeszti **Brassai Sámuel**. Ára 50 kr. oszrt. ért.

Utasítás

az Erdélyben megszüntetett tizedbejelentések valószínűsítéséről eljárásról, mely a hajdoni urbér-jogosított földesuraságok, ügyvédek, meghatalmazottak sat. szóval mindazoknak, kik urbéri tized-járandóságok valószínűsítésével foglalkoznak, különös figyelembe ajánlatik.

Ára 50 kr. Oszrt. ért.

A váltórendtartás

a cs. kir. váltótörvény értelmében.

Népszerű magyarázat, számos gyakorlati példákkal és mintákkal, s a törvény szövegével bővítve.

Mindenneműek felvilágosítására szerkesztette **Finály Henrik Lajos**, gymn. tan. és a kolozsvári szab. keresk. társaság vasárnapi iskolájában rendes tanító. Ára 70 k.

Deux années au Brésil

par **F. Biard**. Ouvrage illustré de 180 vignettes, dessinées par E. Rion.

D'après les croquis de M. Biard. Prix: 14 fl.

Les misérables

par **Victor Hugo**. Edition autorisée par l'auteur. Deux vol. prix 6 fl. 30 kr.

Veress F. látogatásijegy alaku fényképei

Darabja 50 kr.

Berde Áron tanár, Bodola Sámuel ev. ref. püspök, Brassai Sámuel, Deák Farkas, Dózsa Dániel szerkesztő, Fekete János román esperes, Fekete Mihály szerkesztő, Finály Henrik, Follinus János, Gyulai Pál tanár, Haynald Lajos rom. kath. püspök, Halmágyi Sándor, Hory Farkas, Jakab Elek, Kriza János unit. püspök, Mikó Imre gróf, Ocsvai Ferencz jogtanár, Orbán Balázs báró, Szász Gerő, Szerdahelyi Kálmán, Szigligeti Anna, Szigligeti Jolán.